

Toetsing Flora- en faunawet

in verband met de voorgenomen herinrichting van een terrein aan de
Bladderswijk Oostzijde ten westen van Klazienaveen

Rapport 2008-049

E. van der Ploeg

Toetsing Flora- en faunawet

in verband met de voorgenomen herinrichting van een terrein aan de
Bladderswijk Oostzijde ten westen van Klazienaveen

In opdracht van Dhr. G. Kroeze
Oude Dordsedijk 44
7891 PB Klazienaveen

Auteur E. van der Ploeg

Datum 13 mei 2008

Rapportnr 2008-049

Status Definitief

koeman en bijkerk bv
ecologisch onderzoek en advies

bezoekadres kerklaan 30 Haren
postadres postbus14 9750 AA Haren
telefoon 050 363 2265
telefax 050 363 5205
email koeman.en.bijkerk@biol.rug.nl
website <http://www.koemanenbijkerk.nl>

Inhoudsopgave

Samenvatting	4
1 Inleiding	5
1.1 Achtergrond	5
1.2 Doel	5
1.3 Opzet	6
2 Wettelijk kader ecologie	7
2.1 Flora- en faunawet	7
2.2 EU-Vogelrichtlijn, EU-Habitatrichtlijn en de Gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998	10
3 Huidige natuurwaarde onderzoeksgebied	13
3.1 Gebiedsbeschrijving	13
3.2 Speciale Beschermingszones	14
3.3 Beschermd soorten	14
3.4 Gebiedspotenties	15
4 Volledigheid	16
5 Conclusies	17
5.1 Gevolgen van de ingreep en mitigerende maatregelen	17
5.2 Eindconclusie	17
6 Literatuur	18
Bijlage I Waargenomen soorten in het plangebied en hun beschermingsstatus	19

Samenvatting

Op verzoek van dhr. G. Kroeze, heeft Koeman en Bijkerk een toetsing van de Flora- en faunawet uitgevoerd, in verband met de voorgenomen herinrichting van een terrein aan de Bladderswijk Oostzijde te Klazienaveen. Het plangebied is circa 0,5 ha groot en ligt momenteel braak. Het voornemen is om het terrein op te schonen ten behoeve van later gebruik.

Op 5 mei 2008 is een veldbezoek gebracht aan het plangebied. Hieruit bleek dat het plangebied van weinig belang is voor beschermde soorten. Wel zijn er twee lichtbeschermde soorten aangetroffen: de Haas en de Veldmuis. Dit betreft soorten van tabel 1 AMvB artikel 75 van de Flora- en faunawet, waarvoor sinds 23 februari 2005 een algemene vrijstelling in het kader van de Flora- en faunawet wordt verleend bij onder andere ruimtelijke ontwikkelingen.

Er worden enige negatieve effecten van de ingreep verwacht op de aangetroffen beschermde vogelsoorten indien de werkzaamheden worden uitgevoerd gedurende de periode dat broedende vogels aanwezig zijn. Aanbevolen wordt om de werkzaamheden niet plaats te laten vinden tijdens de broedperiode en de aanwezige struwelen te inspecteren op broedgevallen vlak voor aanvang van de werkzaamheden. In de Flora- en faunawet wordt geen vast begrensde broedperiode gehanteerd. Indien een broedgeval zich voordoet, wordt dit gekwalificeerd als broedperiode, ongeacht de datum. Voor de vogels die zijn aangetroffen geldt dat de nesten buiten het broedseizoen niet van belang zijn voor de instandhouding van de soort. Indien de werkzaamheden buiten de broedperiode worden uitgevoerd is het derhalve niet nodig ontheffing aan te vragen.

Er bestaat geen noodzaak tot het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet. Uiteraard geldt wel voor alle soorten binnen het plangebied de algemene zorgplicht. Bij verstoring tijdens de werkzaamheden moeten de dieren de kans krijgen te vluchten.

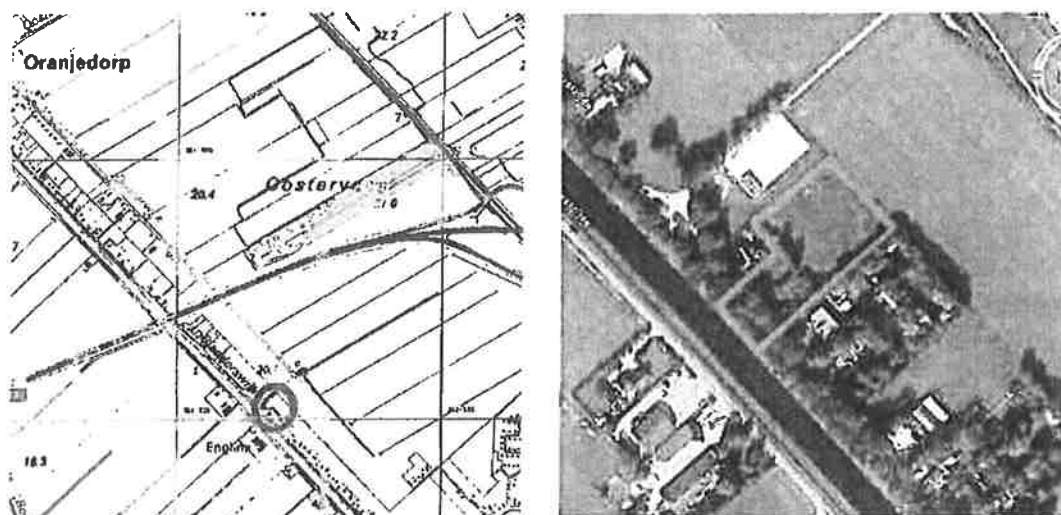
Er bevinden zich in de directe omgeving van het plangebied geen Speciale Beschermingszones in het kader van de EU-Habitatrichtlijn of de EU-Vogelrichtlijn waarop de ingreep een negatief effect zal sorteren.

1 Inleiding

1.1 Achtergrond

Op verzoek van dhr. G. Kroeze, heeft Koeman en Bijkerk een toetsing van de Flora- en faunawet uitgevoerd, in verband met de voorgenomen herinrichting van een terrein aan de Bladderswijk Oostzijde te Klazienaveen. Het plangebied is circa 0,5 ha groot en ligt momenteel braak. Het voornemen is om het terrein op te schonen ten behoeve van later gebruik.

Het plangebied bevindt zich binnen het kilometerhok met de Amersfoort coördinaten 261-528 (Figuur 1). Een kilometerhok is een vastgelegd gebied van 1x1 km dat als standaard dient voor het inventariseren van de Nederlandse flora en fauna door de Particuliere Gegevensbeherende Organisaties (PGO's).

Figuur 1 Links de situering van het plangebied binnen het km-hok 261-528 (blauw omcirkeld). Rechts een luchtfoto van het plangebied (bron: Google Earth).

1.2 Doel

Doel van het onderzoek was het toetsen van de voorgenomen ingreep aan de Flora- en faunawetgeving. Hiertoe moest worden nagegaan of het plangebied een specifieke beschermingsstatus geniet in het kader van de EU-habitat- of -vogelrichtlijn (zie 2.2), alsmede of er van de voorgenomen ingreep consequenties zijn te verwachten voor beschermde gebieden in de omgeving. Daarnaast moest het voorkomen van wettelijk beschermde planten- en diersoorten in het plangebied en de directe omgeving worden onderzocht. Voor eventuele aanwezige beschermde soorten moest worden nagegaan of een ontheffing van de Flora- en faunawet (zie 2.1) moet worden aangevraagd, alsmede of en hoe de uitvoering van de ingreep kan worden aangepast om verstoring te voorkomen.

1.3 Opzet

Het bestaan van Speciale Beschermingszones in het kader van de Habitat- en Vogelrichtlijn in of rond het plangebied werd nagegaan bij het ministerie van LNV en de beschikbaarheid van bestaande inventarisatiegegevens uit het gebied werd nagegaan bij het Natuurloket, een stichting die de gezamenlijke PGO's vertegenwoordigt. Tijdens het veldbezoek op 5 mei 2008, is het plangebied onderzocht op geschiktheid voor en het voorkomen van alle planten- en diersoortgroepen. In dit rapport worden de resultaten van het onderzoek beschreven en gebruikt om de voorgenomen ingreep te toetsen aan de Flora- en faunawetgeving.

2 Wettelijk kader ecologie

De Natuurbeschermingswet dateert uit 1967. Deze voldeed niet aan de verplichtingen van de internationale verdragen en de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn. Daarom is het Nederlandse natuurbeschermingsrecht aangepast. In 2002 is de Flora- en faunawet van kracht geworden waarin de soortenbescherming is opgenomen en in oktober 2005 is de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 ten behoeve van de bescherming van natuurgebieden in werking getreden. De teksten voor dit hoofdstuk zijn grotendeels ontleend aan de website van het ministerie van LNV (www.mlnlnv.nl).

2.1 Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet is op 1 april 2002 in werking getreden. In de Flora- en faunawet is het soortenbeschermingsdeel van de Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn geïmplementeerd evenals het CITES¹-verdrag. De doelstelling van de wet is de bescherming en het behoud van de gunstige staat van instandhouding van in het wild levende planten- en diersoorten.

Beschermde soorten

Onder de Flora- en faunawet zijn als beschermde soort aangewezen:

- een aantal inheemse plantensoorten,
- alle van nature in Nederland voorkomende soorten zoogdieren (m.u.v. zwarte rat, bruine rat en huismuis),
- alle van nature op het Europese grondgebied van de lidstaten van de Europese Unie voorkomende vogelsoorten,
- alle van nature in Nederland voorkomende amfibieën- en reptielensoorten,
- alle van nature in Nederland voorkomende vissoorten (m.u.v. soorten in Visserijwet 1963);
- een aantal overige inheemse diersoorten aangewezen als beschermde soort.
- Daarnaast is een aantal uitheemse dier- en plantensoorten als beschermde soort aangewezen.

Zorgplicht en verbodsbepalingen

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen en de wet bevat een aantal verbodsbepalingen om er voor te zorgen dat in het wild levende soorten zoveel mogelijk met rust worden gelaten (alleen de relevante verbodsbepalingen worden hier genoemd).

- Artikel 2: Zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat ingrepen zodanig worden uitgevoerd dat de beïnvloeding van de in het wild levende soorten planten en dieren minimaal is.
- Artikel 8: Het is verboden (beschermde) planten te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
- Artikel 9: Het is verboden (beschermde) dieren te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

---

¹ CITES is het verdrag dat de internationale handel van in het wild levende dier- en plantensoorten reguleert teneinde uitsterven van soorten door overexploitatie te voorkomen.

- Artikel 10: Het is verboden (beschermde) dieren opzettelijk te verontrusten.
- Artikel 11: Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van (beschermde) dieren te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
- Artikel 12: Het is verboden eieren van (beschermde) dieren te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.
- Artikel 13: Het is verboden om beschermde dier- en plantensoorten te vervoeren en onder zich te hebben.
- Artikel 14: Het is verboden dieren of eieren van dieren in de vrije natuur uit te zetten en planten behorende tot bij algemene maatregel van bestuur aangewezen soorten in de vrije natuur te planten of uit te zaaien.

Beschermingsregimes

Op 23 februari 2005 is de Flora- en Faunawet gewijzigd door een inwerking getreden Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB artikel 75 Flora- en faunawet). Artikel 75 biedt de mogelijkheid ontheffing aan te vragen van de verbodsbepalingen (artikel 8 t/m 12, zie hierboven). Ook biedt de Flora- en faunawet voor bepaalde soorten en ingrepen vrijstellingen, mits aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan. In de nieuwe opzet van de Flora- en faunawet zijn beschermde soorten onderverdeeld in drie tabellen, elk met hun eigen beschermingsregime, en worden vogels apart behandeld (zie ook tabel 1). De volgende drie beschermingsregimes worden onderscheiden:

- **Regime 1:** Hieronder vallen de zogenaamde tabel 1-soorten. Dit betreft een aantal beschermde, maar vrij algemene soorten in Nederland. Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als bestendig gebruik, bestendig beheer en onderhoud of ruimtelijke ontwikkeling, geldt voor deze soorten een vrijstelling voor de artikelen 8 t/m 12. Voor deze soorten hoeft daarom geen ontheffing te worden aangevraagd. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. De algemeen geldende zorgplicht blijft wel onverminderd van kracht. Voor andere activiteiten dan hierboven genoemd is voor de soorten in tabel 1 een ontheffing nodig. Een ontheffingaanvraag voor deze soorten wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort' (lichte toets).
- **Regime 2:** Hieronder vallen de zogenaamde tabel 2-soorten. Wanneer iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als bestendig gebruik of bestendig beheer en onderhoud of ruimtelijke ontwikkelingen, geldt een vrijstelling voor deze soorten voor de artikelen 8 t/m 12, mits de activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode. Een gedragscode moet door een sector of ondernemer zelf opgesteld worden en ingediend voor goedkeuring. Voor andere activiteiten dan hierboven genoemd is voor de soorten in tabel 2 een ontheffing nodig. Een ontheffingsaanvraag voor deze soorten wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort'.
- **Regime 3:** Hieronder vallen de zgn. tabel 3-soorten. Dit zijn soorten die vermeld zijn in bijlage 1 van bovengenoemde AMvB, alsmede soorten die voorkomen in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en die daardoor een strikte bescherming genieten. Vleermuizen vallen geheel in deze categorie (zie 2.3). Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te

kwalficeren als bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik, geldt een vrijstelling voor de soorten in tabel 3 van de hierboven genoemde AMvB voor artikel 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet, mits activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode. Deze vrijstelling is enigszins beperkt; er geldt geen vrijstelling voor artikel 10 van de Flora- en faunawet voor activiteiten die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en bosbouw en bestendig gebruik. Ook niet op basis van een gedragscode. Voor soorten in tabel 3 van de AMvB moet voor deze activiteiten voor artikel 10 een ontheffing aangevraagd worden. Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als ruimtelijke ontwikkeling geldt voor soorten in tabel 3 van de AMvB geen vrijstelling. Ook niet op basis van een gedragscode. Een ontheffingsaanvraag voor de onder deze categorie vallende soorten wordt getoetst aan drie criteria: 1) er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang, 2) er is geen alternatief, 3) doet geen afbreuk aan de gunstige staat van in standhouding van de soort. Aan alle drie de criteria moet worden voldaan. Deze vormen gezamenlijk de zgn. uitgebreide toets.

Vogels zijn niet in één van deze tabellen opgenomen en worden in de nieuwe opzet van de Flora- en faunawet apart behandeld. Alle vogels zijn gelijk beschermd. Werkzaamheden of gebruik van ruimte waarbij vogels worden gedood of verontrust, of waardoor hun nesten of vaste rust- of verblijfplaatsen worden verstoord, zijn verboden. Een vrijstelling hiervoor is mogelijk als een gedragscode wordt toegepast. Indien deze gedragscode achterwege blijft is een ontheffing noodzakelijk en zal de uitgebreide toets worden toegepast (zie categorie 3). In de praktijk betekent dit dat met name het broedseizoen ontzien dient te worden aangezien juist in deze periode sprake zal zijn van verontrusting, doden of verstoren van nesten of vaste rust- of verblijfplaatsen. Als de werkzaamheden buiten het broedseizoen plaatsvinden zal in het algemeen niet snel een ontheffing nodig zijn. In de Flora- en faunawet wordt geen vast begrensde broedperiode gehanteerd. Indien een broedgeval zich voordoet wordt dit gekwalificeerd als broedperiode, ongeacht de datum.

Tabel 1 Schema voor activiteiten- en werkzaamheden die uitgevoerd worden vanwege ruimtelijke ontwikkeling en -inrichting (Uit: van Heusden & Vreugdenhil 2006).

	Artikel 8:	Artikel 9	Artikel 10	Artikel 11	Artikel 12	Artikel 13
Soort vermeld in Tabel 1	Algehele vrijstelling					Ontheffing aanvragen
Soort vermeld in Tabel 2	Indien goedgekeurde gedragscode vrijstelling, zo niet ontheffing aanvragen					Ontheffing aanvragen
Soort vermeld in Tabel 3	Geen vrijstelling mogelijk, ontheffing aanvragen		Geen vrijstelling mogelijk, ontheffing wordt niet verleend	Geen vrijstelling mogelijk, ontheffing aanvragen		Ontheffing aanvragen
Vogels	Nvt	Indien goedgekeurde gedragscode vrijstelling, zo niet ontheffing aanvragen	Indien goedgekeurde gedragscode vrijstelling, zo niet ontheffing aanvragen (als de handeling of activiteit niet van wezenlijke invloed is, is geen ontheffing vereist)	Indien goedgekeurde gedragscode vrijstelling, zo niet ontheffing aanvragen; voor broedende vogels wordt in beginsel geen ontheffing verleend	Indien goedgekeurde gedragscode vrijstelling, zo niet ontheffing aanvragen	Ontheffing aanvragen

2.2 EU-Vogelrichtlijn, EU-Habitatrichtlijn en de Gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998

De Natuurbeschermingswet gaat over gebiedsbescherming, de aangewezen gebieden en het beschermingsregime dat daarbij hoort. Een ontheffing voor de Flora- en faunawet betekent niet automatisch een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet. Ook het omgekeerde geldt. Beide wetten staan naast elkaar!

De EU-Vogelrichtlijn (Anonymus 1979) is in 1981 van kracht geworden en heeft betrekking op de instandhouding van alle in het wild levende vogelsoorten op het Europees grondgebied van de lidstaten. Voor de in Bijlage 1 van deze Richtlijn genoemde soorten moeten speciale beschermingsmaatregelen worden getroffen, waaronder de aanwijzing van Speciale Beschermingszones.

De EU-Habitatrichtlijn (Anonymus 1992) is in 1991 van kracht geworden en heeft betrekking op de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna. Voor de in Bijlage 1 van deze Richtlijn genoemde habitats (zie van Tooren *et al.* 1998) en voor de in Bijlage 2 van deze Richtlijn genoemde soorten moeten speciale

beschermingsmaatregelen worden getroffen, waaronder de aanwijzing van Speciale Beschermingszones. De in Bijlage 4 van deze Richtlijn genoemde soorten mogen niet worden verzameld, verstoord tijdens de voortplanting, winterslaap of trek en mogen niet worden verhandeld. De EU-habitatrichtlijn is min of meer complementair aan de EU-vogelrichtlijn.

De gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 richt zich op gebieden die zijn aangewezen op basis van de Vogel- en Habitatrichtlijn. Dit zijn de Natura 2000-gebieden. Natura 2000 is een samenhangend Europees netwerk van beschermde natuurgebieden. Naast de Natura 2000-gebieden is de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 ook van kracht voor Beschermde Natuurmonumenten en gebieden die de minister van LNV heeft aangewezen ter uitvoering van internationale verdragen en verplichtingen, zoals Wetlands. De Natura 2000-gebieden vormen in oppervlakte het overgrote deel van de drie typen beschermde gebieden.

Op 16 juni 2006 heeft Minister Veerman 162 natuurgebieden aangewezen als Natura 2000-gebied. Met deze aanwijzing is in totaal ruim 1,1 miljoen hectare bijzondere natte en droge natuur beschermd. De Habitatrichtlijn verplicht ertoe om alle habitattypen en soorten waarvoor Nederland een verantwoordelijkheid op zich heeft genomen in een gunstige staat van instandhouding te brengen. Kaders hiervoor zijn uitgewerkt in het Natura 2000-doelendocument. Dit doelendocument is eind 2005 besproken met alle provincies, betrokken gemeenten, waterschappen en maatschappelijke organisaties. De doelen houden rekening met het belang dat Nederland heeft voor bepaalde habitattypen en soorten.

De belangrijkste hoofdlijnen voor de instandhoudingdoelstellingen zijn:

- het maximaal aansluiten bij het nationaal beleid (EHS)
- bestaande kwaliteit en omvang handhaven en het in gunstige staat van instandhouding brengen
- en haalbare en betaalbare doelstellingen formuleren.

Nu de landelijke doelen zijn vastgesteld gaat minister Veerman na de zomer van 2006 over tot het publiceren van de ontwerp-aanwijzingsbesluiten. Voor elk gebied staat in zo'n besluit de precieze begrenzing aangegeven en welke natuurwaarden in dat gebied behouden moeten worden (instandhoudingdoelstellingen). Na een inspraakprocedure kunnen eind 2006 waarschijnlijk de aanwijzingsbesluiten definitief worden vastgesteld.

Voor alle Natura 2000-gebieden moet binnen drie jaar een beheerplan worden vastgesteld. Het beheerplan beschrijft welke maatregelen worden ingezet om de instandhoudingdoelstellingen te bereiken en de beheerplannen geven duidelijkheid over voor welke activiteiten wel of geen vergunning nodig is.

3.2 Speciale Beschermingszones

Het plangebied maakt geen onderdeel uit van een Speciale Beschermingszone onder de EU-Habitatrichtlijn of de EU-Vogelrichtlijn. In de directe omgeving van het plangebied bevinden zich ook geen Speciale Beschermingszones waarop de ingreep een negatief effect zou kunnen hebben. De meest nabijgelegen Speciale Beschermingszone, het Habitat- en Vogelrichtlijngebied 'Bargerveen', bevindt zich op een afstand van circa 4,5 kilometer van het plangebied.

3.3 Beschermde soorten

Het Natuurloket geeft per soortgroep aan met welke nauwkeurigheid deze in het verleden is onderzocht en hoeveel beschermde soorten daarbij zijn aangetroffen. Op grond van de gegevens van het Natuurloket werd vastgesteld dat het km-hok 261-528, waarbinnen het plangebied zich bevindt in het verleden voor de meeste soortgroepen niet, of niet goed, is onderzocht. Alleen vaatplanten zijn goed en vrij recent geïventariseerd. In het verleden zijn in het betreffende km-hok geen beschermde soorten aangetroffen. Het was dan ook niet noodzakelijk om bestaande gegevens van Het Natuurloket op te vragen. Onderstaande tekst geeft naast de bevindingen uit het veldonderzoek ook de resultaten op soortgroepsniveau van Het Natuurloket.

Vaatplanten

Tijdens het veldbezoek werden in het plangebied geen beschermde plantensoorten aangetroffen (Bijlage I). Het kilometerhok 261-528 waarbinnen het plangebied is gelegen, is tussen 1991 en 2006 goed onderzocht op vaatplanten. Hierbij zijn geen beschermde soorten aangetroffen, maar wel één soort van de Nederlandse Rode Lijst (gegevens Het Natuurloket). Gezien de huidige inrichting van het plangebied worden er geen beschermde soorten verwacht.

Libellen

Tijdens het veldbezoek werd één algemene libellensoort waargenomen, de Vuurjuffer (*Pyrrhosoma nymphula*). Het km-hok 261-528 is tussen 1992 en 2006 niet onderzocht op libellen (gegevens Het Natuurloket). Gezien de ligging en de huidige inrichting van het plangebied is het uit te sluiten dat het terrein van belang is voor beschermde soorten libellen.

Dagvlinders

Tijdens het veldbezoek werden vier soorten dagvlinders aangetroffen. Geen van deze soorten is beschermd. Het km-hok 261-528 is tussen 1995 en 2006 slecht onderzocht op dagvlinders, waarbij geen beschermde soorten werden waargenomen (gegevens Het Natuurloket). Gezien de ligging en de huidige inrichting van het plangebied is het uit te sluiten dat het terrein van belang is voor beschermde soorten dagvlinders.

Amfibleën

Tijdens het veldwerk werden geen amfibleën waargenomen. Km-hok 261-528 is tussen 1992 en 2006 niet onderzocht op amfibleën (gegevens Het Natuurloket).

4 Volledigheid

Het uitgevoerde onderzoek betreft een quickscan. Binnen de beperkte tijd van het veldonderzoek is nooit met zekerheid vast te stellen dat alle aanwezige soorten zijn waargenomen. Op grond van de vrij beschikbare gegevens van het Natuurloket en het veldbezoek in mei 2008, denken wij echter dat de kans op het voorkomen van beschermde soorten in het plangebied goed kon worden ingeschat.

5 Conclusies

5.1 Gevolgen van de ingreep en mitigerende maatregelen

Het plangebied heeft momenteel een vrij lage natuurwaarde en is van weinig belang voor beschermde soorten. Tijdens het veldbezoek werden twee lichtbeschermde zoogdiersoorten aangetroffen. Beide soorten vallen onder het lichte beschermingsregime, tabel 1 AMvB artikel 75 van de Flora- en faunawet, waarvoor sinds 23 februari 2005 een algemene vrijstelling in het kader van de Flora- en faunawet wordt verleend bij, onder andere, ruimtelijke ontwikkelingen.

Negatieve effecten van de ingreep op de aangetroffen beschermde vogelsoorten, in de vorm van verstoring en vernietiging van enkele nesten worden alleen verwacht wanneer de eventuele verwijdering van een deel van de aanwezige struwelen plaatsvindt gedurende de periode dat broedende vogels aanwezig zijn. In de Flora- en faunawet wordt geen vast begrensde broedperiode gehanteerd. Indien een broedgeval zich voordoet wordt dit gekwalificeerd als broedperiode, ongeacht de datum. Aanbevolen wordt de opgaande vegetatie te inspecteren op broedgevallen vlak voor aanvang van de werkzaamheden.

Uiteraard geldt voor alle soorten binnen het plangebied de algemene zorgplicht (artikel 2 van de Flora- en faunawet), die van toepassing is op zowel beschermde als onbeschermde dieren en plantensoorten. Dit houdt in dat bij verstoring van dieren tijdens de werkzaamheden deze de gelegenheid dienen te krijgen om te vluchten naar een nieuwe leefomgeving.

Het verdient aanbeveling om bij de herinrichting van het plangebied het struweel aan de noordoostzijde van het plangebied te behouden. Zodoende blijft er voor diverse vogelsoorten, waaronder de Fazant, geschikt broedbiotoop aanwezig en vinden andere soorten een schuilplaats.

5.2 Eindconclusie

Er bestaat geen noodzaak tot het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet. Wel blijft voor alle soorten de algemene zorgplicht gelden. Bij verstoring van dieren tijdens de werkzaamheden moeten deze daarom de gelegenheid krijgen te vluchten naar een nieuwe leefomgeving.

Er bevinden zich in de directe omgeving van het plangebied geen Speciale Beschermingszones in het kader van de EU-Habitatrichtlijn of de EU-Vogelrichtlijn waarop de Ingreep een negatief effect zal sorteren.

6 Literatuur

- Anonymus. 1979. Richtlijn 70/409/EEG van de Raad van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand. *Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen* Nr. L 103 van 25/04/1979: 1-18.
- Anonymus. 1992. Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna. *Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen* Nr. L 206 van 22/07/1992: 7-50.
- Anonymus. 1998. Wet van 25 mei 1998, houdende regels ter bescherming van in het wild levende planten- en diersoorten (Flora- en faunawet). *Staatsblad* 402: 1-37.
- Anonymus. 2000. Besluit van 28 november 2000, houdende aanwijzing van diersoorten ingevolge de Flora- en faunawet (Besluit aanwijzing diersoorten Flora- en faunawet). *Staatsblad* 523: 1-11.
- Google earth: www.googleearth.com.
- Goedhart, A.F.F. 1998. Vogel- en Habitatrichtlijn: de juridische meerwaarde in Nederland. *De Levende Natuur* 99: 208-211.
- LNV. 2004. *Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van ..., TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna.*
- Osieck, E.R. 1998. Natura 2000: Naar een Europees netwerk van beschermde gebieden. *De Levende Natuur* 99: 224-231.
- van Tooren, B.F., J. Dewyspelaere, W.J.R. de Wijs, K. Decler, M. De Wilde & J.B.M. Thissen. 1998. Beschermde habitats en soorten in Nederland en Vlaanderen. *De Levende Natuur* 99: 212-217.
- van Heusden, W.R.M. & S.J. Vreugdenhil. 2006. Handreiking Flora- en faunawet. Voor werkzaamheden en activiteiten in het kader van bestendig gebruik, bestendig beheer en onderhoud en ruimtelijke inrichting en ontwikkeling. Eindconcept. Dienst Landelijk Gebied. 91 pp.

Bijlage I Waargenomen soorten in het plangebied en hun beschermingsstatus

Alle vermelde soorten zijn waargenomen in het plangebied tijdens het veldbezoek op 5 mei 2008. FF: nummer = nummer van de tabel uit AMvB artikel 75 Flora- en faunawet waarin een onder deze wet beschermde soort is opgenomen, vogels zijn niet in één van deze tabellen opgenomen en zijn aangegeven met +; HR: + = soort is beschermd onder bijlage II of IV van de EU-Habitatrichtlijn; VR: + = soort is beschermd onder de EU-vogelrichtlijn; RL: nummer = status van soort met vermelding op de Nederlandse Rode lijst; 0 = uitgestorven op wereldschaal, 1 = in het wild uitgestorven op wereldschaal, 2 = verdwenen uit Nederland, 3 = in het wild verdwenen uit Nederland, 4 = ernstig bedreigd, 5 = bedreigd, 6 = kwetsbaar, 7 = gevoelig (LNV 2004).

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	FF	HR	VR	RL
Vaantplanten					
Akkerdistel	<i>Cirsium arvense</i>	*	*	*	*
Amerikaanse vogelkers	<i>Prunus serotina</i>	*	*	*	*
Bijvoet	<i>Artemisia vulgaris</i>	*	*	*	*
Boswilg	<i>Salix caprea</i>	*	*	*	*
Echte valeriana	<i>Valeriana officinalis</i>	*	*	*	*
Fijnspar	<i>Picea abies</i>	*	*	*	*
Fluitenkruid	<i>Anthriscus sylvestris</i>	*	*	*	*
Framboos	<i>Rubus idaeus</i>	*	*	*	*
Gele dovenetel	<i>Lamium galabardolion ssp. argentatum</i>	*	*	*	*
Gestreepte witbol	<i>Hokus lanatus</i>	*	*	*	*
Gewone braam	<i>Rubus fruticosus</i>	*	*	*	*
Grote brandnetel	<i>Urtica dioica</i>	*	*	*	*
Haagwinde	<i>Calystegia sepium</i>	*	*	*	*
Harig wilgenroosje	<i>Epilobium hirsutum</i>	*	*	*	*
Hennepnetel	<i>Galeopsis tetrahit</i>	*	*	*	*
Hondsdrif	<i>Glechoma hederacea</i>	*	*	*	*
Hulst	<i>Ilex aquifolium</i>	*	*	*	*
Japanse duizendkroop	<i>Fallopia japonica</i>	*	*	*	*
Kleefkruid	<i>Galium aparine</i>	*	*	*	*
Kleine veldkers	<i>Cardamine hirsuta</i>	*	*	*	*
Klimop	<i>Hedera helix</i>	*	*	*	*
Kropaar	<i>Dactylis glomerata</i>	*	*	*	*
Kruipende boterbloem	<i>Ranunculus repens</i>	*	*	*	*
Kweek	<i>Elytrigia repens</i>	*	*	*	*
Late guldenroede	<i>Solidago gigantea</i>	*	*	*	*
Paardenbloem	<i>Taraxacum officinale</i>	*	*	*	*
Pitrus	<i>Juncus effusus</i>	*	*	*	*
Pruim	<i>Prunus domestica</i>	*	*	*	*
Ridderzuring	<i>Rumex obtusifolius</i>	*	*	*	*
Rietgras	<i>Phalaris arundinacea</i>	*	*	*	*
Robertskruid	<i>Geranium robertianum</i>	*	*	*	*
Rood zwenkgras	<i>Festuca rubra</i>	*	*	*	*
Speerdistel	<i>Cirsium vulgare</i>	*	*	*	*
Struisvaren	<i>Matteuccia struthiopteris</i>	*	*	*	*
Tuljudaspenning	<i>Lunaria annua</i>	*	*	*	*
Veldzuring	<i>Rumex acetosa</i>	*	*	*	*
Vingerhoedskruid	<i>Digitalis purpurea</i>	*	*	*	*
Wikke	<i>Vicia sp.</i>	*	*	*	*
Wilde IJsterbes	<i>Sorbus aucuparia</i>	*	*	*	*
Wilgenroosje	<i>Chamerion angustifolium</i>	*	*	*	*
Witte paardenkastanje	<i>Aesculus hippocastanum</i>	*	*	*	*
Zevenblad	<i>Aegopodium podagraria</i>	*	*	*	*
Zomereik	<i>Quercus robur</i>	*	*	*	*
Dagvlinders					
Klein geaderd witje	<i>Pieris napi</i>	*	*	*	*
Glorenvlinder	<i>Gonepteryx rhamni</i>	*	*	*	*
Dagpauwoog	<i>Inachis io</i>	*	*	*	*

Oranjelipje	<i>Anthocharis cardamines</i>	-	-	-
Libellen				
Vuurjuffer	<i>Pyrrhosoma nymphula</i>	-	-	-
Vogels				
Fazant	<i>Phasianus colchicus</i>	+	-	-
Fitis	<i>Phylloscopus trochilus</i>	+	-	-
Heggemus	<i>Prunella modularis</i>	+	-	-
Merei	<i>Turdus merula</i>	+	-	-
Pimpelmee	<i>Parus caeruleus</i>	+	-	-
Roodborst	<i>Erithacus rubecula</i>	+	-	-
Vink	<i>Fringilla coelebs</i>	+	-	-
Zoogdieren				
Haas	<i>Lepus europaeus</i>	1	-	-
Veldmuis	<i>Microtus arvalis</i>	1	-	-